

Bijlagen

Bijlage ingediend door de meerderheid van de CDA-leden aanwezig op het congres
Met name door 34 mede-indieners, hieronder genoemd

Resolutie voor het CDA- partijcongres op zaterdag 27 nov. 2010 te Utrecht

Onderwerp: **Veeteelt, akker- en tuinbouw voor de toekomst**

Indieners: diverse CDA leden uit het land, hieronder genoemd

Het CDA Partijcongres op zaterdag 27 november 2010 bijeen in Utrecht,

Constateert dat :

1. de groeiende wereldbevolking gezond voedsel nodig heeft;
2. de bevolkingsgroei kan stabiliseren, als er wordt voldaan aan de levensbehoeften door een gedragscultuur in harmonie met de aarde, verantwoord leven als deel van het geheel,
3. de grond in ons land door andere landbouwmethoden de laatste tijd meer als voedingssubstraat is gebruikt, dan als vruchtbaar blijvende levende aarde
4. we uiterst zorgvuldig behoren te zijn op alle goede landbouwgrond, die incl. water en lucht moet voldoen aan normen voor een gezond vruchtgebruik,
5. de mensen zich vanaf het begin hebben gevoed met voedsel uit hun omgeving, waardoor later een kringloop van landbouw is ontstaan, met steden als ruilplaatsen,
6. biodiversiteit inherent is aan de natuur/schepping met de mens
7. de natuur ons alles kan bieden wat wij nodig hebben

Overweegt dat :

1. het CDA een partij is voor boeren, burgers, voor alle mensen die in harmonie willen leven,.
2. Nederland veel landbouwkennis heeft, die zij kan benutten voor zichzelf en voor andere volken,
3. de bevolking zeggenschap dient te hebben over de wijze waarop het vee, land en natuur wil behouden.
4. de bevolking wil werken aan een vitaal, levend en divers platteland dat steeds mooier kan worden
5. het CDA goed rentmeester wil zijn, zodat de aarde optimaal haar gezonde vruchten kan dragen, niet verzuurt, vermest, verdroogt en versnipperd,
6. de ecologische hoofdstructuur, volgens de wet vastgesteld in 1990, uitgevoerd moet worden t.b.v. de sociale, ecologische en economisch vooruitgang,

Spreekt uit, dat :

1. t.a.v. voedselproductie

- a. het CDA elke wezenlijke verbetering van de productie door grondgebonden landbouw beschermt en stimuleert, om te komen tot sterke (familie-)bedrijven met kringloop- bedrijfsvoering,
- b. het CDA voor een beleid kiest waarbij industriële, niet plaatselijk grondgebonden, voedselproductie in gesloten systemen plaats vindt, dat de sector hierover voorlichting krijgt, ook over een moderne behandeling van afvalstromen, zodat een echte stoffenkringloop wordt toegepast. (cradle to cradle)

2. t.a.v. de status van de boer in relatie tot politiek en consument

- a. het CDA een democratiseringsproces organiseert met boeren, tuinders en consumenten om een eerlijke en duidelijke visie te kunnen vormen, betreffende hun duurzame landbouwwensen en

landbouw- mogelijkheden, mede door regionale bijeenkomsten met relevante organisaties,

b. het CDA in al zijn geledingen een goede communicatie voert tussen politici en betrokkenen, burgers, boeren en andere ondernemers.

3. t.a.v. de wettelijke borging:

het CDA de urgentie erkent voor een reëel en duidelijk milieu- en RO- beleid op grond van criteria die in overeenstemming zijn met de geest van deze resolutie,

En gaat over tot de orde van de dag.

P.S. Voor de ondersteuners zie bijlage.

De indieners willen graag een aantal praktijkverhalen en rapporten ter staving van hun constatering en overwegingen aan het Partijbestuur aanbieden. Contactpersonen: Wil Braakman en Lies Visscher

Deze resolutie ingediend door:

1. Piet Sevenhuijsen, Steenwijk, 2. A.J. Bakker- Osinga, Kapellen(antw) 3. Janneke Trapman, Den Haag, 4. Wilbrord Braakman, Schagen, 5. Lies Visscher-Endeveld, Etten, 6. P.Gerrickens, Kerkrade, 7.H. Van der Honing, Nieuwegein, 8.Jan Molendijk, Ruurlo, 9. Klaas Westerbeek, Westervoort, 10. L.W.M. de Groot, Schagen, 11.B.J. Keukenkanp Doetinchem, 12. N. Keukenkamp-Holleman, Doetinchem, 13. Pieter Kerstens, Overijse (belgië),14. E.A.J.Bouwhuis, Arnhem, 15.C.Scheurer, Lobith, 16. Jacinja Molijn, Arnhem, 17. Andre Kolodziejak, Posterholt, 18. C.C.Kerkhof-Mos, Roosendaal, 19.L.de Snajder, Vlaardingen, 20. H Gerrickens, Spaubeek, 21 M.Bellingwout-Roodenburg, Vlaardingen, 22, Stanka Poelijoe, Son, 23. Willemind van Gardingen- van den Elzen, Grubbenvorst, 24. J. Wiskerke, Schagen, 25. M.Geurts-Slangen, Veulen, 26 J.de Langen- van der Laan, Dordrecht; 27.Hans N.P. Haarsma, Den Haag, 28. F. van der Veen Veenstra, Etten, 29.A.ven der Veen, Etten; 30 K.M. Kuikman, Schagen; 31 Wilbert de Jong, Meerkerk; 32. Hans van Kampen, Schagen; 33 Wil Lases, Tiel; 34.Eric Dörr, Waalwijk

Overlegnotitie Vakgroep Landbouw en Natuur van het CDA-Duurzaamheidsberaad. 2011.

Inleiding

Binnen de Vakgroep Landbouw en Natuur is geruime tijd gesproken over duurzame trends en toepassingen binnen de veeteelt, akker- en tuinbouw, inclusief glasteelt. Overtuigd dat wij zijn om naar de natuur te moeten handelen en dit zo veel mogelijk persoonlijk en met beleid dient te worden gestimuleerd.

Dit heeft o.a. geleid tot een door het Partijcongres van 27 november 2010 aangenomen resolutie, die als bijlage is bijgevoegd. Dit was vooral het werk van Wilbrord en Liesbeth. Deze notitie bouwt daarop voort en is bedoeld als discussiestuk voor de bijeenkomst van de Vakgroep op donderdag 9 juni. Tegelijkertijd is het een stand van zaken voor het overleg met Marieke van der Werf (Tweede Kamerlid) op 12 mei a.s. en een zich ontwikkelende notitie voor volgende gesprekken met Kamerleden, hun medewerkers en voor de CDA-(partij)programmering in de komende tijd.

Als definitie wordt door ons globaal de Brundtlandversie gebruikt, als volgt vertaald: Duurzame ontwikkeling is die ontwikkeling die voorziet in de werkelijke behoeften van de tegenwoordige generaties zonder de werkelijke behoeften van toekomstige generaties te belemmeren of te schaden.

Uitgangspunten:

De wereldbevolking heeft voldoende gezond voedsel nodig
Onze aarde (bodem, lucht, water en al het leven) kan dit voedsel geven, mits wij haar goed beheren en ons gebruik aanpassen.
Veeteelt, akker- en tuinbouw en natuurbeheer, zoals die door de mens wordt beoefend, spelen hierbij een hoofdrol.
Het recente rapport van de VN over voedselzekerheid (Olivier de Schutter) geeft aan dat met biologische landbouw wel 9 miljard mensen kunnen worden gevoed.
Kringlooplandbouw, met integratie van de verschillende productprocessen geeft een groot perspectief en is oorspronkelijk.
De kwaliteit van onze aarde kan hierdoor het best in stand worden gehouden.
Dit schept verantwoordelijkheid en ook verplichtingen voor ieder mens, zowel als burger en met zijn werk, elke organisatie en zeker ook voor de overheid.
Kennis, maar nog belangrijker; een breed inzicht op dit terrein moet constant adequaat worden opgebracht. Cruciaal is hoe boeren en tuinders - en nog meer ondernemers in de secundaire lijn - bereidheid opbrengen om dit zich eigen te maken, bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid en macht. Omdat deze visie alle gelegenheid biedt voor een vredige en harmonieuze samenleving, ook mondiaal.

Voor kwetsbare mensen en natuur zal de overheid zich extra moeten inzetten, lokaal, regionaal, nationaal maar ook steeds meer mondiaal nu het bedrijfsleven steeds meer met grote multinationals dominant de markt bepaalt.

Rol van onder andere het CDA

Vanuit de plicht tot rentmeesterschap de noodzakelijke verantwoordelijkheid nemen en er niet vanuit gaan dat de markt alles eerlijk regelt.
De partij moet actief de communicatie over veeteelt, akker- en tuinbouw en natuur stimuleren, plaatselijk, provinciaal, nationaal en internationaal en tussen alle betrokkenen. We willen dat het Wetenschappelijk Instituut hierbij een belangrijke coördinerende taak gaat spelen.

-.---.---.--

Bijlage ingediend door Henk van der Honing

Verduurzaming van de landbouw in Nederland

17 augustus 2012 te Weurt

Beste boeren, burgers en buitenlui, CDA-ers of volgens het verkiezingsprogramma iedereen!

Allereerst bedankt voor de uitnodiging om ons als Vakgroep Landbouw en Natuur van het CDA-Duurzaamheidsberaad hier te mogen presenteren.

Het kan bijna geen toeval zijn hier op het bedrijf van fruitteler Winnemuller.

Het Lentenummer van Christen Democratische Verkenningen had als titel: Duurzaam denken, duurzaam doen.

Hamilcar Knops en Paul Schenderling, leverden daarin een bijdrage met als titel: “Modern rentmeesterschap vraagt om “creatief doorgeven”. Ik citeer: In het eerste programma van uitgangspunten uit 1980 staat: De wereld is door God geschapen; de mens is de beheerder, de rentmeester daarvan. Traditioneel wordt binnen het CDA rentmeesterschap in ieder geval verbonden met de zorg voor het milieu, de houding ten opzichte van de natuur en de schaarste van energie en grondstoffen.

Rentmeesterschap roept op om uit te gaan van het draagvermogen van een systeem; dat kan sociaal zijn, maar ook economisch of ecologisch.

Op basis van het voorgaande, schrijven zij, laat de essentie van rentmeesterschap zich goed omschrijven met het beeld van een fruitteler. De fruitteler weegt constant verschillende doelen tegen elkaar af: hij wil een goed renderend bedrijf, zodat hij zijn gezin kan onderhouden, hij wil tevreden en blijk personeel, en hij wil gezonde bomen en een schone leefomgeving, zodat zijn zoon hem later kan opvolgen. Het praktische beeld van een fruitteler kan vandaag de dag nog steeds mensen inspireren!

In deze inspirerende omgeving wil ik u iets vertellen over de Vakgroep Landbouw en natuur, de samenstelling, wat ze doen, hun ervaringen en uiteraard hun verwachtingen van u en de nieuwe CDA Tweede Kamerfractie.

De Vakgroep is samengesteld uit een aantal actieve CDA-ers met een warm hart voor onze aarde en alles wat daarop leeft. Ze hebben veel waardering voor het werk van de goede hardwerkende boerenfamilies. Ze zijn akkerbouwer, bollenboer, bosbouwer, jurist, doctorandus of ingenieur kortom ze weten waar ze het over hebben en ze kennen ook allen de kwetsbaarheid van de natuur in Nederland. Ze hebben gezamenlijk een visie op schrift gesteld over de geïntegreerde ontwikkeling van landbouw en natuur. Ze hebben kamerleden uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen. Op basis van deze visie zijn ook resoluties opgesteld die door twee congressen zijn aangenomen en op afhandeling wachten.

Onderwerp: **Veeteelt, akker- en tuinbouw voor de toekomst**

Het CDA Partijcongres op zaterdag 27 november 2010 bijeen in Utrecht,

Constaateert dat :

8. de groeiende wereldbevolking gezond voedsel nodig heeft;
9. de bevolkingsgroei kan stabiliseren, als er wordt voldaan aan de levensbehoeften door een gedragscultuur in harmonie met de aarde, verantwoord leven als deel van het geheel,
10. de grond in ons land door andere landbouwmethoden de laatste tijd meer als voedingssubstraat is gebruikt, dan als vruchtbaar blijvende levende aarde
11. we uiterst zorgvuldig behoren te zijn op alle goede landbouwgrond, die incl. water en lucht moet voldoen aan normen voor een gezond vruchtgebruik,
12. de mensen zich vanaf het begin hebben gevoed met voedsel uit hun omgeving, waardoor later een kringloop van landbouw is ontstaan, met steden als ruilplaatsen,
13. biodiversiteit inherent is aan de natuur/schepping met de mens
14. de natuur ons alles kan bieden wat wij nodig hebben

Overweegt dat :

1. het CDA een partij is voor boeren, burgers, voor alle mensen die in harmonie willen leven,.
2. Nederland veel landbouwkennis heeft, die zij kan benutten voor zichzelf en voor andere volken,
3. de bevolking zeggenschap dient te hebben over de wijze waarop het vee, land en natuur wil behouden.
4. de bevolking wil werken aan een vitaal, levend en divers platteland dat steeds mooier kan worden
5. het CDA goed rentmeester wil zijn, zodat de aarde optimaal haar gezonde vruchten kan dragen, niet verzuurt, vermest, verdroogt en versnippert,
6. de ecologische hoofdstructuur, volgens de wet vastgesteld in 1990, uitgevoerd moet worden t.b.v. de sociale, ecologische en economisch vooruitgang,

Spreekt uit, dat :

1. t.a.v. voedselproductie

- a. het CDA elke wezenlijke verbetering van de productie door grondgebonden landbouw beschermt en stimuleert, om te komen tot sterke (familie-)bedrijven met kringloop- bedrijfsvoering,
- b. het CDA voor een beleid kiest waarbij industriële, niet plaatselijk grondgebonden, voedselproductie in gesloten systemen plaats vindt, dat de sector hierover voorlichting krijgt, ook over een moderne behandeling van afvalstromen, zodat een echte stoffenkringloop wordt toegepast. (cradle to cradle)

2. t.a.v. de status van de boer in relatie tot politiek en consument

- a. het CDA een democratiseringsproces organiseert met boeren, tuinders en consumenten om een eerlijke en duidelijke visie te kunnen vormen, betreffende hun duurzame landbouwwensen en landbouw- mogelijkheden, mede door regionale bijeenkomsten met relevante organisaties,
- b. het CDA in al zijn geledingen een goede communicatie voert tussen politici en betrokkenen, burgers, boeren en andere ondernemers.

3. t.a.v. de wettelijke borging:

het CDA de urgentie erkent voor een reëel en duidelijk milieu- en RO- beleid op grond van criteria die in overeenstemming zijn met de geest van deze resolutie,

Resolutie Aarde en cultuur zijn verweven in ons bestaan.

Het CDA Partijcongres op 30-06-2012 bijeen in Maarssen,

A. Constateert dat:

1. de aandacht voor biodiversiteit, bodemweerbaarheid en een landbouw die de grond gebruikt op een wijze die naar aanvaard ecologische normen nodig is, nog veel tekort schiet.

2. wij trots zijn op onze agrarische sector." Zoals in het verkiezingsprogramma 3.33 staat, maar alleen beoordeelt lijkt te worden vanuit een stellige mening dat groei en export cruciaal zouden zijn, zonder stil te staan hoe het gebeurt.

3. in Nederland de landbouw nog niet duurzaam genoeg wordt uitgevoerd, waardoor de kwaliteit van het kostbare gebruiksmiddel grond niet voldoende wordt behouden.

4. de aarde ons niet zonder voorwaarden is toevertrouwd. Wij zijn immers toevertrouwd aan de aarde.

B. Overweegt dat:

1. een duidelijker inzicht en kennis in de processen van leven bij mens dier, plant en micro- organismen heel urgent is, voor politici en iedereen.

2. verschil van inzicht over hoe landbouw – ook internationaal - vaak onverantwoord wordt uitgevoerd kan beëindigen, wanneer de beste opties breed gaan worden gedragen en uitgevoerd, - met name door circulaire processen met alle grondstoffen meer te realiseren.

3. de aangenomen uitgebreide resolutie 'Landbouw voor de toekomst' (congres 27-11-2010 nr. 22) nog steeds in uitvoering en aanbevelenswaardig is.

4. een goed voorbeeld in Nederland de beste exportwaarde kan betekenen, ten behoeve van een meer sociaal ecologische wereldorde.

C. Spreekt uit dat:

1. in alle geledingen van het CDA intensief wordt gewerkt volgens de intenties van deze resolutie en de resolutie van 27-11-11, dit zichtbaar wordt in de financiële cijfers (accountancy)
2. meer beleidsontwikkeling nodig is vanuit integrale deskundigheid, waarbij de beschikking over gezond voedsel, beschikbaarheid van grond voor voedselsoevereiniteit, en soevereine voedselvoorziening mondiaal behoort te verbeteren.
3. het CDA alles (ook via de EU) in het werk stelt "landgrabbing" t.b.v. monoculturen te stoppen.
4. alle nu bestaande landbouwcultuurgrond, ook door generaties na ons, goed benut moet worden voor duurzame landbouw met principes van voedselsoevereiniteit.

Belangrijkste constatering

In de huidige landbouw- en veeteeltpraktijk is er te weinig aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid. Zorg voor de aarde en met name de grond, moeten we nog waarmaken. Wij zijn toevertrouwd aan de aarde!

Belangrijkste overwegingen

Het CDA is er voor boeren en burgers, voor allen die in harmonie willen leven. Er is veel kennis van landbouw en natuur, maar we moeten deze kennis en ervaring meer delen ook met politici. We moeten meer mensen betrekken bij de gewenste ontwikkelingen. De bedrijfsvoering moet meer worden gericht op circulaire processen, we kunnen daarmee voorloper worden en onze exportwaarde vergroten. De uitvoering van de aangenomen resoluties is nog steeds aanbevelenswaardig.

Belangrijkste uitspraken

Voedselproductie

Bevorder grondgebonden landbouw tot sterke familiebedrijven met kringloopbedrijfsvoering. Bevordering van kennis van stoffenkringlopen en afvalstoffenstromen, meer cradle to cradle.

Status boer in relatie tot politiek en consument

Het CDA start een democratiseringsproces door bijeenkomsten van boeren, tuinders en consumenten om een eerlijke en duidelijke visie te vormen over duurzame landbouwwensen, ook in de regio met relevante organisaties. Het CDA moet een goede communicatie stimuleren tussen alle betrokkenen. Bevordering van deskundig beleid, waarbij de beschikking over voldoende en gezond voedsel wereldwijd zal verbeteren en landbouwcultuurgrond ook door generaties na ons goed gebruikt kan worden.

Wettelijke borging

Het CDA erkent de urgentie van een reëel en duidelijk milieu- en RO-beleid op grond van criteria die in overeenstemming zijn met de geest van de resolutie

Verduurzaming landbouw en natuur

Voor de agrarische bedrijfstakken betekent dit dat er meer rekening wordt gehouden met

behoud en verbetering van de biodiversiteit. Landbouwgrond moet wereldwijd goed worden benut zonder milieuschade. Het is daarom van belang dat de voedselproductie ook streeft naar vermindering van energiebehoefte. Een mogelijkheid is dat wordt geprobeerd de agrarische producten zoveel mogelijk in de omgeving af te zetten. De grond wordt nog teveel uitgebuit waardoor het bodemleven sterk is gereduceerd.

We moeten meer organische stof in bodem brengen, dit heeft veel voordelen. In de eerste plaats wordt de biodiversiteit in de bodem sterk verbeterd. Dit komt ook de planten ten goede, er komen meer en geleidelijker voedingstoffen voor de plant beschikbaar. En van heel groot belang is ook dat we op deze wijze zeer veel koolstof in de bodem opslaan waardoor de koolstofdioxide uitstoot wordt beperkt en daarmee ook de opwarming van de aarde. Dit kan weer de klimaatverandering afremmen.

Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen of als u dat liever hoort “gewasbeschermingsmiddelen” moeten we nog meer beperken. De meeste van deze middelen zijn niet selectief en doden alle insecten, soms zelfs ook de bijen. Maar ook de insecten die van nature de plaagorganismen zouden bestrijden. Zo kan het middel erger zijn dan de kwaal. Met meer biodiversiteit is er meer gelegenheid voor natuurlijke bestrijding van ziekten en plagen. Er wordt op dit terrein veel onderzoek gedaan en in de tuinbouw is men reeds ver met natuurlijke bestrijding. Er zijn dus zeker tekenen van hoop op verbetering.

Voor niet of nauwelijks grondgebonden agrarische productie geldt dat er geen negatieve effecten op de omgeving plaatsvinden. Voor dieren geldt zeker dat onnodig gesleep met levende dieren wordt voorkomen. Diervriendelijke huisvesting is ook een punt van aandacht zowel nationaal als Europees en mondiaal. Het antibioticumgebruik moet ook worden geminimaliseerd, zowel voor de dieren als voor de risico's voor de volksgezondheid. Er zullen andere bedrijfstypen gaan ontstaan waarbij sommige bedrijven verder zullen specialiseren. Andere bedrijven zullen nieuwe activiteiten toevoegen zoals het bieden van zorg, voorziening van werk, organisatie van recreatieve mogelijkheden. Ook de biologische landbouw is in ontwikkeling. Ondanks de huidige financiële en economische crises blijft de consumptie van biologische producten toenemen. Meer consumenten willen weten waar en hoe hun voedsel wordt geteeld. Dit betekent dat we ook een brug moeten slaan naar burgers en met name kinderen die in onze steden opgroeien. Als CDA-ers is het een uitdaging voor ons om middelen te vinden om stad en platteland en dus zeker hun bewoners met elkaar te verbinden. Vervreemding van de natuur is een ernstige bedreiging en leidt tot ideeën als van de filosoof Bas Haring die levende organismen beoordeelt op hun gebruikswaarde, hun nut voor de mens, alsof we geen Schepper hebben. Dit ligt hopelijk ver van ons gedachtegoed.

In aanvulling op deze praktische verduurzaming nog het volgende. De Nederlandse agrarische kennisinstituten staan internationaal hoog aangeschreven, veel Chinezen weten waar Wageningen ligt. De overheid moet er mede op toezien dat dit zo blijft en dat de kennis een belangrijke exportbijdrage blijft leveren. Zo kunnen we internationaal ook bijdragen aan ontwikkeling en bestrijding van honger en armoede.

Onze ervaringen als Vakgroep

Vanuit de Vakgroep is kennis en ervaring aangeboden aan het Wetenschappelijk Instituut, de Kamerfractie en de betreffende medewerkers. Er is langs de weg van het WI ook invloed geweest op partijprogramma's. Communicatie met Kamerleden verliep echter zeer stroef. Ondanks vele toezeggingen van te plannen overleg en uitnodigingen voor bedrijfsbezoeken kwamen ontmoetingen niet tot stand. Over onze ervaringen met het rijksnatuurbeleid konden naar onze mening nauwelijks slechter. Er is door met name het beleid van de staatsecretaris een sterke polarisatie ontstaan tussen landbouw en natuur. Dit is een ernstige ontwikkeling omdat voor een gezond platteland de belangen harmonieus moeten worden afgewogen. Meer

agrarisch natuurbeheer kan goed naar onze mening, maar dan wel vanuit de benodigde kennis en ervaring met natuur.

Onze verwachtingen

Het zal u niet verbazen dat ik eens gezocht heb naar onze kansen op een goede communicatie met de heer Geurts en via hem wellicht met andere, rond het thema duurzaamheid, relevante Kamerleden.

Op zijn blog lees ik o.a.: Wij delen de opdracht om als rentmeester zorgvuldig om te gaan met het land, de natuur en het voedsel dat ons is gegeven. En: We kiezen voor innovatie en ruimte voor ondernemers, door overbodige regels te schrappen en we stimuleren initiatieven om te komen tot nieuwe verdienmodellen. En we kiezen vooral voor herwaardering van het vakmanschap, ook dat van de boer en tuinder.

In CDA.nl stelt Geurts dat hij zich met name wil gaan inzetten voor de belangen van het platteland (volgens mij dus landbouw, natuur en recreatie in nauwe samenhang). Tevens blijkt in dit artikel dat hij praktijkervaring heeft als rentmeester, wat willen we nog meer! En het is bovenal verheugend dat hij uitzielt naar het mogen voeren van een inhoudelijk debat over het belang van voedselvoorziening en de plaats van voedselproducenten in Nederland.

De Bijeenkomst hier duidt er ook op dat u met mensen in een inhoudelijk gesprek tot verbeteringen wilt komen, zowel lokaal, regionaal als nationaal. En met uw ervaring twijfelen we er ook niet aan dat u er ook voor wilt zorgen dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zal bijdragen aan verhoging van de kwaliteit van het platteland.

Wij willen graag met u blijven communiceren om ook onze afgewogen meningen onder uw aandacht te brengen. Wij denken graag mee over gezonde familiebedrijven die in goed contact met hun omgeving mensen dichterbij de voedselproductie brengen. En die direct daaraan verbonden waardering van de natuur kunnen overbrengen.

We rekenen erop dat we samen met u en uw medewerkers bijdragen aan een innovatieve verduurzaming van landbouw en natuur in Nederland en daarbuiten. Robuuste ecosystemen en krachtige agrarische bedrijven verhogen de biodiversiteit en dragen bij aan voldoende voedsel voor onze wereldbevolking. Het CDA zal hopelijk ook blijven bijdragen aan de bestrijding van honger en daaraan gerelateerde armoede in ontwikkelingslanden. Ik laat mijn kaartje bij u achter zodat we ook na de verkiezingen contact kunnen blijven onderhouden voor versterking van het CDA en verfraaiing van het platteland in Nederland

Vakgroep Landbouw en Natuur CDA-Duurzaamheidsberaad.

Ir. Henk van der Honing

Anijsgaarde 7

3436 HK Nieuwegein

Tel. 06 11340062

-.-.-.-

Bijlage ingebracht door Marcel Vossestein: 8 mei 2013

Dag natuurvrienden,

In tegenstelling tot Rutte I met een 'teveel aan natuurbeleid' wijst de staatssecretaris onder Rutte II op achterstanden in het natuurbeleid:

- Ik heb geconstateerd dat er de afgelopen jaren veel gebeurd is en tegelijkertijd ook heel weinig bij de Nederlandse implementatie van het Europees natuurbeleid Natura 2000.
- Dat is wat mij betreft ook de kern van de beschreven situatie in het artikel in de Elsevier.
- Graag wil ik ingaan op deze problematiek en de stappen die ik ga zetten om meters te maken bij de implementatie om zo tot goede oplossingen te komen.
- Hoewel zowel rijk als provincies de afgelopen jaren hard hebben gewerkt aan de implementatie van Natura 2000, is er nog onvoldoende gebeurd waardoor de natuur stevig vooruit is gegaan.
- Dit moet wel gebeuren, en hiervoor gaan we nu echte stappen zetten: aanwijzen en beheren.
- Na lange tijd van praten en voorbereiden is het tijd om aan de slag te gaan. Door provincies en rijk is al grotendeels in beeld gebracht wat nodig is om natuur te behouden en herstellen.
- Ik heb er dan ook vertrouwen in dat we onze doelen op termijn gaan behalen. In de gebieden waar we al wel aan de slag zijn gegaan, zijn al hoopvolle resultaten te zien.
- Natuur in Nederland moet concurreren met vele andere activiteiten die in ons dichtbevolkte Nederland plaatsvinden.
- Er zijn veel activiteiten en ambities op een klein oppervlakte. Daarom is het ook niet mogelijk om in Nederland zoals in Groot-Brittannië grote dunbevolkte gebieden aan te wijzen.
- Tegelijkertijd mag dat niet het excuus zijn om de natuur in Nederland verder achteruit te laten gaan.
- En dat dit niet vanzelf gaat is de afgelopen decennia onomstotelijk vastgesteld. Een adequate, en soms strenge, bescherming is daarom nodig.
- Met de aanwijzing van de nu geplande Natura 2000-gebieden verwacht ik de bescherming van de Nederlandse natuur goed geborgd te hebben.
- Het beschermingsniveau van de Vogel- en Habitatrichtlijn is hoog.
- Met de externe werking die uitgaat van de aanwijzing van een gebied, worden veel partijen geraakt.
- Toch is wat wordt gevraagd redelijk: we moeten beheermaatregelen nemen om de natuur op orde te krijgen en te houden.
- En activiteiten die de natuur kunnen schaden mogen niet zomaar uitgevoerd worden in en rondom deze gebieden.
- Hierbij is wetgeving van belang die de natuur effectief beschermt en die ruimte biedt voor initiatieven van betrokken burgers en ondernemers voor een praktische uitvoering van de regels.
- In dat verband wijs ik u op de door mij aangekondigde nota van wijziging van het wetsvoorstel natuurbescherming, ter uitvoering van het regeerakkoord.
- Verder investeer ik samen met provincies en gemeenten in een goede uitvoering van de natuurwetgeving in de praktijk, wat moet leiden tot een deskundig loket, snelle besluitvorming, efficiënte handhaving en duidelijkheid en voorspelbaarheid voor bedrijven.

- In en rond de Natura 2000-gebieden is veel bedrijvigheid, niet in de laatste plaats door die natuur.
- De diverse belangen moeten zorgvuldig mee worden genomen in de beheerplanprocessen.
- De provincies, die deze processen grotendeels trekken, hebben hier veel ervaring mee en zetten zich hier voor in.
- Het samengaan van natuur en economische activiteiten is het streefbeeld, dat is ook de inzet van de Programmatische Aanpak Stikstof.
- Dat neemt niet weg dat belangen soms moeten wijken voor de natuur, niet alles zal ingepast kunnen worden.
- In het artikel wordt ook geconstateerd dat tot nu toe slechts 58 gebieden zijn aangewezen.
- Dat onderschrijf ik, er is de afgelopen jaren te weinig voortgang geboekt bij de realisatie van het Natura 2000-netwerk.
- De onduidelijkheid of gebieden wel of niet aan worden gewezen heeft de implementatie niet verder geholpen, oplossingen in de praktijk bleven uit.

Duidelijk is ook dat Europese gemiddelden en doelen lastig te bereiken zijn, terwijl ons 4 tot 5 keer intensiever landgebruik dan gemiddeld vooral ook een enorme extramotivering zou moeten vormen.

Met vriendelijke groet,

Marcel Vossestein

Datum 8 mei 2013

Betreft **Reactie op artikel uit Elsevier over het Europees natuurbeleid Natura 2000**

Geachte Voorzitter,

Conform het verzoek van uw vaste Commissie van Economische Zaken van 16 april jl. ontvangt u hierbij mijn reactie op het artikel in de Elsevier van 13 april 2013.

Ik heb geconstateerd dat er de afgelopen jaren veel gebeurd is en tegelijkertijd ook heel weinig bij de Nederlandse implementatie van het Europees natuurbeleid Natura 2000. Dat is wat mij betreft ook de kern van de beschreven situatie in het artikel in de Elsevier. Graag wil ik ingaan op deze problematiek en de stappen die ik ga zetten om meters te maken bij de implementatie om zo tot goede oplossingen te komen.

Natuur in Nederland

Hoewel zowel rijk als provincies de afgelopen jaren hard hebben gewerkt aan de implementatie van Natura 2000, is er nog onvoldoende gebeurd waardoor de natuur stevig vooruit is gegaan. Dit moet wel gebeuren, en hiervoor gaan we nu echte stappen zetten: aanwijzen en beheren. Na lange tijd van praten en voorbereiden is het tijd om aan de slag te

gaan. Door provincies en rijk is al grotendeels in beeld gebracht wat nodig is om natuur te behouden en herstellen. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat we onze doelen op termijn gaan behalen. In de gebieden waar we al wel aan de slag zijn gegaan, zijn al hoopvolle resultaten te zien.

De spanning zoals beschreven in het artikel is er niet voor niets. Natuur in Nederland moet concurreren met vele andere activiteiten die in ons dichtbevolkte Nederland plaatsvinden. Er zijn veel activiteiten en ambities op een klein oppervlakte. Daarom is het ook niet mogelijk om in Nederland zoals in Groot-Brittannië grote dunbevolkte gebieden aan te wijzen. Tegelijkertijd mag dat niet het excuus zijn om de natuur in Nederland verder achteruit te laten gaan. En dat dit niet vanzelf gaat is de afgelopen decennia onomstotelijk vastgesteld. Een adequate, en soms strenge, bescherming is daarom nodig. Met de aanwijzing van de nu geplande Natura 2000-gebieden verwacht ik de bescherming van de Nederlandse natuur goed geborgd te hebben.

Het beschermingsregime

Het beschermingsniveau van de Vogel- en Habitatrichtlijn is hoog. Met de externe werking die uitgaat van de aanwijzing van een gebied, worden veel partijen geraakt. Toch is wat wordt gevraagd redelijk: we moeten beheermaatregelen nemen om de natuur op orde te krijgen en te houden. En activiteiten die de natuur kunnen schaden mogen niet zomaar uitgevoerd worden in en rondom deze gebieden.

Hierbij is wetgeving van belang die de natuur effectief beschermt en die ruimte biedt voor initiatieven van betrokken burgers en ondernemers voor een praktische uitvoering van de regels. In dat verband wijs ik u op de door mij aangekondigde nota van wijziging van het wetsvoorstel natuurbescherming, ter uitvoering van het regeerakkoord. Verder investeer ik samen met provincies en gemeenten in een goede uitvoering van de natuurwetgeving in de praktijk, wat moet leiden tot een deskundig loket, snelle besluitvorming, efficiënte handhaving en duidelijkheid en voorspelbaarheid voor bedrijven.

In de gebieden

In en rond de Natura 2000-gebieden is veel bedrijvigheid, niet in de laatste plaats door die natuur. De diverse belangen moeten zorgvuldig mee worden genomen in de beheerplanprocessen. De provincies, die deze processen grotendeels trekken, hebben hier veel ervaring mee en zetten zich hier voor in. Het samengaan van natuur en economische activiteiten is het streefbeeld, dat is ook de inzet van de Programmatische Aanpak Stikstof. Dat neemt niet weg dat belangen soms moeten wijken voor de natuur, niet alles zal ingepast kunnen worden.

In het artikel wordt ook geconstateerd dat tot nu toe slechts 58 gebieden zijn aangewezen. Dat onderschrijf ik, er is de afgelopen jaren te weinig voortgang geboekt bij de realisatie van het Natura 2000-netwerk. De onduidelijkheid of gebieden wel of niet aan worden gewezen heeft de implementatie niet verder geholpen, oplossingen in de praktijk bleven uit.

Ik ga deze duidelijkheid nu wel bieden: voor de zomer zal ik, ook op verzoek van uw Kamer, vrijwel alle resterende gebieden aanwijzen. Met het aanwijzen van deze gebieden schep ik de duidelijkheid die juist voor de gebiedsprocessen hard nodig is. Knelpunten in de gebieden zullen met de juiste maatregelen worden opgelost. Voor een aantal nu nog moeilijke gebieden zal ik nauw optrekken met de verantwoordelijke gedeputeerden om bij het opstellen van de beheerplannen te zoeken naar haalbare en betaalbare oplossingen. Dit geldt voor het

Wierdense Veld, het Binnenveld en de Nieuwkoopse Plassen. Ook voor het al eerder aangewezen Engbertsdijksvenen zal dat mijn inzet zijn.

Tenslotte

De biodiversiteit vertoonde de afgelopen decennia een neerwaartse trend. We staan nu in de startblokken om verdere stappen te zetten om er voor te zorgen dat de natuur weer op orde komt. Een veerkrachtige natuur die tegen een stootje kan, en daarmee een plek heeft midden in de samenleving.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage ingediend door Angelique Bakels

Ingebracht door Angelique Bakels, 3/5 2013

Brussel, blijf van mijn volkstuintje af!

[Politiek en Beleid](#) » Brussel, blijf van mijn volkstuintje af!

Brussel, bemoei je niet met onze volkstuintjes.

Het moet verdorie toch ook niet gekker worden. De Europese Commissie heeft een nieuwe regeling bedacht waarbij tuinieren in je eigen moestuintje alleen nog mag met door Europa toegelaten zaaigoed! Jawel, u leest het goed.

Het Europese Hof van Justitie heeft vorig jaar juli bepaald dat alleen door Europa gecertificeerde zaden nog verkocht mogen worden.

Tot nu toe geldt er een uitzondering voor kleinschalige tuinbouw en mochten alle, ook uit mijn volkstuintje, geogoste zaden vrij verhandeld en verkocht worden.

Maar als het aan de Europese Commissie ligt, mogen wij geen zaden en gekweekte gewassen meer met elkaar ruilen, weggeven of verhandelen!

Dankzij de succesvolle lobby van de biotechbedrijven als; Monsanto, DuPont en Bayer dreigt een monopolie te ontstaan waarbij wij, als kleine hobbytuinders, straks alleen nog maar HUN zaden mogen gebruiken.

Zaden die ook nog eens zodanig genetisch zijn gemanipuleerd, dat ze slechts met hun chemicalische producten bevoeid en besproeid kunnen worden.

En de EU is nog wel tegen enige vorm van monopolie!

Dat dergelijke zaken voor de grote land- en tuinbouw geregeld moet worden, kan ik begrijpen.

Voor mijn gevoel stinkt dit hele zaakje naar (verborgen) belangenverstrengeling, zeg ik je.

De EU-ambtenaren hebben zich laten strikken, vervolgens iets klakkeloos aangenomen waar ze zelf de ballen verstand van hebben.

Het is werkelijk te dwaas voor woorden dat Brussel wel even gaat bepalen wat ik in mijn eigen moestuintje mag zaaien en dat ik bij de genoemde megabedrijven, met alleen Brusselse goedkeuring, hun producten moet kopen.

Ik vind het ronduit schandelijk dat de Europese Unie met dergelijke dolgedraaide regelgevingen hobbysectoren op die manier de nek wil omdraaien.

Weg met die ongenueanceerde bemoeizucht.

Men heeft de mond vol over "zelfregulering" maar ondertussen laten ze zich door eigen onkunde inpakken door industriële grootmacht-bedrijven.

Nederland telt momenteel 150.000 tot 200.000 volkstuin-hobbyisten en daar moet je nog eens ongeveer enkele miljoenen gewone tuinen bijtellen.

Denken ze in Brussel nou werkelijk dat kleine de EU-boeren en particuliere tuinhouders zich laten dwingen wat ze wel of niet mogen inzaaien?

Denken ze in Brussel nou echt dat wij zitten te wachten op genetisch gemanipuleerde zaden en gewassen in onze eigen tuin?

Brussel, bemoei je niet met onze volkstuintjes en haal a.u.b. die "onkruidambtenaren" uit die woekerende EU tuin!

Straks kunnen we alleen nog maar gemodificeerd voedsel eten!

Als je wilt kun je een petitie tekenen om dit (hopenlijk) tegen te gaan:

http://www.avaaz.org/nl/monsanto_vs_mother_earth_rb/?cOApccb

Bron: AD 2/5/13

Bijlage ingediend door Marc Sipman

http://www.rekenkamer.nl/Nieuws/Persberichten/2013/05/Ammoniakbeleid_onvoldoende_effectief

Bron: Persbericht Algemene Rekenkamer 22-05-2013

Ammoniakbeleid onvoldoende effectief

Geringe voortgang dierenwelzijnsbeleid intensieve veehouderij

Persbericht | 22-05-2013

Het algemene beleid dat de ammoniakuitstoot en de daardoor veroorzaakte stikstofneerslag moet verminderen heeft onvoldoende effect om de biodiversiteit in Nederland te beschermen, met name in de daarvoor speciaal aangewezen Natura 2000 gebieden. De intensieve veehouderij is de belangrijkste bron van ammoniak. De invoering van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), die de ammoniakuitstoot verder moet verminderen, is vertraagd. Bovendien is de staatssecretaris van Economische Zaken (EZ) van plan om de helft van de milieuwinst die met de PAS moet worden behaald, te gebruiken om uitbreidingen in de veehouderij toe te staan. Ook het dierenwelzijnsbeleid vertoont slechts geringe voortgang. Die conclusies trekt de Algemene Rekenkamer in het onderzoek 'Duurzaamheid Intensieve Veehouderij: vervolgonderzoek 2013' dat op 22 mei 2013 wordt gepubliceerd. Het rapport is een vervolg op het onderzoek 'Duurzaamheid Intensieve Veehouderij' uit 2008.

De Algemene Rekenkamer beveelt de staatssecretarissen van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (IenM) aan om de milieuvoorschriften voor ammoniakuitstoot aan te scherpen om daarmee de stikstofneerslag te reduceren. Op termijn zijn wellicht verdergaande maatregelen nodig, zoals heroverweging van ruimtelijke doelen, zodat een keuze gemaakt kan worden waar veehouderij of natuurkwaliteit voorrang krijgt.

De intensieve veehouderij in Nederland bracht in 2011 ruim € 9 miljard euro op. De sector

houdt in totaal 156 miljoen dieren: 1.550.000 melkkoeien, 900.000 vleeskalveren, 12.400.000 varkens, 96.900.000 legkippen en 44.500.000 vleeskuikens.

In de mest die de dieren produceren zit ammoniak, die wanneer het in de natuur neerslaat als stikstof, problemen kan veroorzaken voor de biodiversiteit. Bepaalde soorten (kwetsbare natuur) kunnen niet overleven in een stikstofrijke omgeving. Deze natuur verdraagt maximaal 1000 mol stikstof per hectare. In Nederland slaat ongeveer 2000 mol per hectare neer.

Veel kwetsbare natuur ligt juist vlakbij gebieden waar veel intensieve veehouderij voorkomt. De stikstofneerslag is daardoor in deze gebieden hoger dan het landelijk gemiddelde.

Naleving dierenwelzijnregels kan beter, geringe voortgang beleid

De staatssecretaris van EZ boekt geringe voortgang met het beleid voor dierenwelzijn. Het moment waarop veehouders moeten gaan voldoen aan nieuwe eisen kan jaren na het besluit liggen. Bovendien verschuift het jaar waarin nieuwe dierenwelzijnseisen gaan gelden regelmatig.

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert of veehouderijen zich aan de dierenwelzijnsregels houden. Uit die controles blijkt dat de naleving nog voor verbetering vatbaar is. Vooral bij varkens en vleeskuikens worden de welzijnsregels onvoldoende nageleefd: in 2011 overtrad meer dan 30% van de varkenshouders de dierenwelzijnsregels. Voor houders van vleeskuikens lag dat boven de 50%.

Tegelijkertijd moet de sector voor een belangrijk deel zelf toezicht gaan houden: NVWA en kabinet zetten meer in op de eigen verantwoordelijkheid van de sector. Een experiment hiermee bij bedrijven met legkippen heeft niet positief uitgepakt. De Algemene Rekenkamer beveelt de staatssecretaris aan duidelijke eisen te stellen aan dit toezicht door de sector zelf en de controle van de NVWA hierop.

Reactie staatssecretarissen en nawoord Algemene Rekenkamer

De staatssecretaris van EZ heeft mede namens haar collega van IenM gereageerd op het rapport. Zij geeft aan dat zij de ammoniakuitstoot verder gaat beperken. Zij gaat niet in op de aanbeveling om in het ruimtelijk beleid een scherpere keuze te maken waar veehouderij en waar natuurkwaliteit voorrang krijgen. Ook op de aanbeveling om duidelijke eisen te stellen aan toezicht door de sector gaat de staatssecretaris niet in.

Bijlage inbreng door Marjoleine Hanegraaf

Summary

There is considerable concern in Europe that soil organic matter (SOM) contents are declining, which would threaten both agriculture and the environment. We performed a trend analysis of SOM contents in

sandy soils, using historic data from routine agricultural soil analyses. Data were selected from grass, grass-maize rotation and maize fields in four adjacent provinces that had been sampled four to five times

during the period 1984–2004. Absolute (at least 1%) and relative changes (SOM_{t+20}/SOM_t) were calculated and regressed against initial SOM contents. Mean SOM content showed a north-south gradient per cropping system. We found no single uniform trend in SOM contents for any of the three systems. Over the 20-year period, SOM declined in c. 25% of all grasslands, amounting to 185 000 of the 635 000 hectares of land under grass and forage crops in the four provinces, and increased in a total of 267 000 hectares. Carbon accumulation in grassland sandy soils was calculated at 39 g C m⁻² year⁻¹ (top 5 cm). For the grasslands, initial SOM contents were linearly and negatively related to absolute changes in SOM; the relation with the relative change was best explained by using log-transformed values

of SOM. We conclude that in grassland soils in the Netherlands, conservation of SOM requires identification of high-risk fields rather than high-risk areas. For continuous maize on sandy soils, the entire area may be denoted as high-risk, because all fields could reach the critical limit of 3.4% SOM in the near future.

Finally, we conclude that routine monitoring of SOM contents, combined with intensive tracking of soil and land management at sites representing the diversity in SOM trends, would make a sound base for the development of regional SOM policies.

--- --

Bijlage ingediend door Wilbrord Braakman

Aan wat aan mij gegeven is geworden is goed en genoeg. God nog aan toe.

Wat kan een jeugd goed zijn. Te midden van water en land. Zorgzaamheid en een natuurlijke orde. Ondanks dat ik nog schrikwekkende flarden van oorlog heb meegemaakt. Misschien heeft mij dat wel een bepaalde alertheid gegeven. De roof en plundering toen, heeft overeenkomsten met nu. Een gesleep met voedsel, geen correcte productie en handel. En beschamend slordig landgebruik.

Met grote brokken en ellende. Er is een disharmonie tussen boeren en handel. Huidige markwijzen zijn niet meer constructief. Dat is niet economisch noch voldoende ecologisch correct. Daarom juich ik een Organic Fair Trade model toe. Ook voor Nederlandse producten. Op de Westbank - in Palestina - groeien nu olijven die zodanig zijn gecertificeerd. Met behulp van een Nederlandse Bank en handelsketen. En ondanks tegenwerking van Israël zijde.

Daarmee wordt recht gedaan. Dat is een essentie van bestaan,- van en voor ieder ander. Dat is er, met onlosmakelijke verantwoordelijkheid.

Onrecht gaat altijd samen met misbruik. Met klein en groot geniep. Door het introduceren van anonieme verwoestingprocessen. Aan mensen, aan alle levenssoorten, - waaronder ook de bodem gerekend dient te worden – waardoor ook ons voedsel niet meer de volle natuurlijke kwaliteit heeft.

Holistische eenheden, met landerijen, dieren en mensen zijn verbroken. We zullen straks een koninklijk uitbundig oranje gaan meemaken naast verlaat, verminkt en bekrast voorjaarsgroen.

Enkele jaren nadat Mozes en zijn volk Egypte was uitgetrokken – en verbleef in de Sinaï - woestijn, weenden de kinderen van Israël. Ook al bad hij tot de Heer, waardoor gevechtsvuur werd gedoofd. Doch de kinderen Israël vroegen wederom; "wie zal ons vlees te eten geven?" “ Numeri 11.

Zij dachten aan hun tijd in Egypte. Daar konden de vissen om niet worden gegeten. Ook de komkommers, pompoenen en de look van knoflook, uien en ajuin. Het gezonde voedsel lag hen voor handen.

De 2de wereldoorlog ontstond mede door antisemitisme. Chemie, zoals gas verwoeste levens. En daarmee zijn we doorgedaan. Zei het dat we het nu hoofdzakelijk gebruiken bij planten en dieren. Het fysische en biologische wordt hierdoor schromelijk veronachtzaamd. Atomen worden gebroken Een zich individueel veilig weten wordt met trots tot een innerlijk erkende status verheven. Recent is hier een grote partij boerenkool vernietigd moeten worden door toxische stof glyfosaat overgewaaid een bloembollenveld. Er zijn zo helaas meer brokken te verwachten.

We beseffen op een keerpunt in het gedrag, zeg over rechtvaardigheid te staan. Dat dit van groter wezenlijk belang is dan liefde en liefdadigheid vindt u misschien wel een gevaarlijk vergelijk of stelling. Ik meen dit niet uit de weg te moeten gaan. Want een rationele afstandelijkheid geeft maatschappelijk gezien meer structuur voor verbeteringskansen dan vervoering en passie. Het gaat niet om enkele personen, geliefden of liefdadigheidsorganisaties alleen. Wel om een breed objectief termijn perspectief en uitvoering. En liefde vloeit hier doorheen.

In deze geest gevoed ben ik actueel lokaal begonnen met ieder die zich geraakt voelt – en mee wil werken, om met de aarde goed om te gaan. Die goed en gezondheid lief heeft, een groentetuin samen starten en te onderhouden. Om met iedereen, welk een beroep men ook heeft - een plezierig coherent lint van bestaan te voeden. Te leren en smakelijk te eten. Met de te verwachten oogst.

Want het verkennen van wat leven is; dat mag voor mij niet afhangen van vragen over dood. Wel over een evolutie die, met het schamele inzicht, van wat ik (kan) heb(ben) over tijd, mij meer dan prachtig is. Met vrienden kan ieder veel bereiken. In deze zaal heb ik al meermalen initiatieven als vandaag, hier op deze plaats gedeeld. Organisch bezielde diverse verbanden, met organisaties en bedrijven, staat mij – en bij u - helder voor ogen. Die zonder ballast strooiende stoffen (ver) bindend werken. Dat hen/ ons dankbaar stemt. Daarvoor ben ik vandaag hier weer naartoe gekomen. Om gevoed te worden. Middelen aangereikt krijgen, voor een professionele landbouw, om goed leven voor alle mensen, hier op deze ons in gebruik gegeven mooie aarde.

Wilbrord Braakman. 23 Maart 2013, Eemlandhoeve, Bunschoten
wilbrord@naturalbulbs.nl

Bijlage ingediend door Robbert Verlinden

Door: redactie

2-5-13 - 10:16 bron: Algemeen Dagblad

Hobbytuinders woedend over dreigende EU-eisen

Archiefphoto © anp.

Slecht nieuws voor de 200.000 mensen die als hobby hun eigen groente en fruit verbouwen in een moestuintje. De Europese Commissie werkt aan nieuwe regelgeving waarbij tuinieren

alleen nog mag met door Europa toegelaten zaaigoed. 'Een stel duurbetaalde ambtenaren draait onze sector de nek om.'

Niet meer je eigen kropje sla telen, dat kon wel eens het gevolg zijn van nieuwe Brusselse regels. Die komen er na een uitspraak van het Europese Hof van Justitie vorig jaar juli. Dat besliste dat alleen door Europa gecertificeerde zaden nog verkocht mogen worden.

Tot nu toe geldt een uitzondering voor kleinschalige tuinbouw: alle zaden mogen vrij verhandeld en verkocht worden. De AVVN, de belangenorganisatie voor hobbytuinders, is boos. 'Als de nieuwe verordening er komt, mogen wij zaden van in onze moestuintjes gekweekte gewassen niet meer met elkaar ruilen, weggeven of verhandelen,' zegt Chris Zijderveld, voorzitter van de AVVN tegen het AD.

De nieuwe verordening is volgens hem het gevolg van een succesvolle lobby van grote biotechbedrijven als Monsanto, DuPont en Bayer. 'Er dreigt een monopolie waarbij straks slechts hun zaden nog gebruikt mogen worden. En die zaden worden ook nog eens genetisch gemanipuleerd, zodat ze slechts met hun chemicaliën bevoeid en besproeid kunnen worden.'

Verzet

Inmiddels groeit het verzet onder hobbytuinders echter snel. In Oostenrijk beginnen belangenclubs als Global 2000 en Arche Noah al een petitie tegen de EU-plannen. Ook in Duitsland en België kraait verzet. In ons land wil CDA-Kamerlid Jaco Geurts opheldering van staatssecretaris Dijkema (EZ). 'Bemoeizucht van Brussel is op dit punt volstrekt onnodig. Omdat er zaken voor de grote landbouw geregeld moet worden, hoeven kleine tuinders daarvan niet de dupe te zijn,' aldus Geurts, wiens ouders zelf een moestuin hadden

Bijlage ingediend door Marcel vossestein

NU TREFFEN WE IN DE VOorgenomen WETGEVING CRITERIA AAN ALS “BENUTTEN EN OOGSTEN” EN DIFFUSER “een gunstige staat van instandhouding” of wel “MITS DE BETREFFENDE SOORT NIET UITSTERFT”. HET HEEFT ER ALLE SCHIJN VAN ALS DAT HET GEBRUIK VAN DIEREN ALS PRODUCTIEMIDDELEN OP EEN WEERZINWEKKENDE SCHAAL in de bio-industrie, ook lijkt te mogen gelden voor de in de natuur levende dieren. Ondanks dat we nauwelijks 5% van de nationale wildconsumptie met inlands wild (kunnen) dekken, wil men nu ook de meest gekoesterde natuur - zonder inzichtelijke criteria en controle - aan

intensieve bejaging blootstellen. En dat terwijl we in de bio-industrie al zoveel vlees produceren, dat dit een fors aandeel vormt van onze export. Vanuit deze optiek bezien, doet dit denken aan de gelijkenis die de profeet Natan - als beschreven in 2 Samuel 12 - voorhield aan koning David:

'Er woonden eens twee mannen in dezelfde stad, een rijke en een arme. De rijke man had heel veel geiten, schapen en runderen, de arme man had niet meer dan één lammetje kunnen kopen. Hij koesterde het en het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen. Het at van zijn brood en dronk uit zijn beker en sliep in zijn schoot; hij had het lief als een dochter. Op zekere dag kreeg de rijke man een gast op bezoek. Hij kon het niet over zijn hart verkrijgen om de reiziger een van zijn eigen geiten, schapen of runderen voor te zetten. Daarom nam hij het lammetje van de arme man en zette dat zijn gast voor.'

In weerwil van het benadrukken van de joods-christelijke cultuur met begrippen als zorg voor de schepping en rentmeesterschap meent men dat het gerechtvaardigd is, om de natuur - vaak terecht gezien als een nog meest oorspronkelijk onderdeel van de schepping - aan een meest maximale exploitatie te mogen blootstellen.

Het alles doet me denken aan de parafraze van wijlen Fons Jansen: **Heidenen bekeren is een christelijk werk, maar christenen bekeren is een heidens werk!**

Bijlage ingebracht door Marjoleine Hanegraaf

Mijn aanbeveling voor de politiek zou zijn om in te zetten op regionaal beleid, gebaseerd op regionale analyses van de bodemkwaliteit. Met regionaal denk ik aan vooral aan landschappelijke regio's. Naar mijn mening moet NL van van het idee dat we hier geen tekort aan organische stof in de grond hebben. Toegegeven, onze gehalten zijn hoger dan in Zuid-Europa, maar dat neemt niet weg dat opbrengsten kunnen dalen. Is ook de ervaring van veel boeren.

10/01/2013 **Geurts: dringend plan van aanpak nodig voor familiebedrijven**

Categorie: [Gelderland](#)

In het beleid van Economische Zaken is weinig tot geen enkele aandacht voor familiebedrijven. Terwijl toch ongeveer 69% van de Nederlandse bedrijven familiebedrijven zijn.

Deze bedrijven blijken beter dan gemiddeld bestand tegen slechtere economische tijden, vanwege het grote aandeel eigen kapitaal en de wilskracht van de betrokken familie om te zorgen dat de onderneming in stand blijft. Ook zorgen deze bedrijven voor veel werkgelegenheid, doen ze grote investeringen en zijn ze innovatief. Jaco Geurts heeft daarom bij de begrotingsbehandeling van Economische Zaken een motie ingediend om aandacht te vragen voor familiebedrijven.

In de motie roept Geurts het kabinet op om in het komende voorjaar te komen met een plan van aanpak. Daarin moet worden omschreven hoe groot de problematiek rond bedrijfsopvolging in Nederlandse familiebedrijven is, en welke bijdrage er geleverd kan worden om bedrijfsopvolging mogelijk te maken. Dat is van groot belang voor de continuïteit van deze bedrijven.

Om de detailhandel te steunen, die het momenteel zeer moeilijk heeft, diende Geurts een motie in waarin hij de regering oproept om met één samenhangende agenda te komen voor de detailhandel.

Ook sprak Geurts zijn zorgen uit over het topsectorenbeleid. Dit beleid is door Minister Verhagen in de steigers gezet en zal door het nieuwe kabinet worden voortgezet. Dit kabinet gaat echter structureel zo'n 52 miljoen euro op dit beleid korten. Daarbij komt nog eens een korting van 8 miljoen aan subsidies voor het bedrijfsleven beleid en topsectoren die de overige departementen op hun begroting hebben staan. Geurts wilde graag weten waar gekort gaat worden en hoe dit het ambitieniveau van het topsectorenbeleid aantast

~*~*~*~

Bijlage ingediend door Tjeerd Sloot en "Scientists under attack"

https://www.youtube.com/watch?v=XOINXMp_VjQ&feature=player_embedded

Tests on rats suggest genetically modified foods pose health hazards

On

Sun, 12/08/2012 - 12:00

Printer-friendly versionSend to friend

AP

[Prev](#) [Next](#) [Pause](#) [Play](#)

[Share](#)
[Louise Sarant](#)

When scientist Hussein Kaoud decided to test genetically modified food on rats, he produced results that were extremely alarming and corroborate the conclusions that some international, independent scientists have reached.

Kaoud, of Cairo University's Faculty of Veterinary Hygiene, fed nine groups of rats and mice different genetically modified foods — food made from organisms that have been biologically modified to incorporate genes with desired traits — and analyzed their physiological and psychological reactions.

The most common genetically engineered crops can resist herbicides or even create their own insecticides. Others have been manipulated in laboratories to enhance their tolerance to drought and water scarcity.

While some genes are extracted from another plant and inserted in the genome of the new super plant, the most commonly added gene is *Bacillus thuringiensis*, or Bt — a soil bacterium that naturally produces crystal proteins fatal to insects. When a Bt gene is inserted into corn or cotton, each plant in the field becomes an insecticide that causes insects' stomachs to rupture when they feed on it.

Ninety-five percent of genetically modified crops planted worldwide come from Monsanto, the world's leading biotechnology and genetic engineering company. The four main genetically modified crops are corn, soya, canola and cotton, and they have spread all over the world since their initial commercialization in 1995.

Egypt imports genetically modified corn

Egypt agreed to import Monsanto's genetically modified corn, MON 810, in 2008. The crop can resist a pest called the corn borer. Two shipments of 70 and 40 tons respectively have already arrived in the country.

The 70-ton shipment arrived in Egypt in December 2010 and was planted in 10 governorates, with no restrictions on planting. The 40-ton shipment arrived in January this year, but was seized by the Agriculture Ministry and destroyed because it was not properly approved.

There are many issues related to genetically modified organisms. Some are environmental, because most of these genetically modified crops pollinate, and fields with regular crops located in a perimeter of 50 kilometers can be contaminated.

There are also patent issues. As soon as Monsanto or another biotechnology company breaks the genome of the plant to insert a new gene, the seed becomes the property of the company and is subjected to intellectual property rights — a big threat to farmers' independence worldwide and to their right to save seeds and replant them the next season.

These modified crops also threaten biodiversity. Companies flood the market with uniform seeds, which would endanger food security if a disease attacks these plants. In that situation, most of the world's production of corn, soy, canola or cotton could be eradicated.

All these issues are major but might not be enough to deter the consumer to buy and eat these products, said Jeffrey Smith, the executive director and founder of the US Institute for Responsible Technology, a world leader in educating policymakers and the public about genetically modified food and crops.

In an interview available on YouTube, Smith said that people might hear about the dangers of these products and even be upset about them, but they might go out and buy them anyway.

"But if you explain to a consumer that eating a corn chip that is genetically engineered might turn your intestinal bacteria into a living pesticide factory, then they put on the brakes," Smith said.

It seems normal to think that Monsanto should have conducted all human and animal safety tests before commercializing their genetically modified products in local and foreign markets. But large agro-industrial companies have refused to test them, because they have massively invested in developing them — so they pushed for genetically modified food to be considered substantially equivalent to non-modified crops, which means that genetically modified crops are under the same regulation as the traditional ones.

As a result, genetically modified food did not undergo any long-term safety assessments before being introduced on the market.

Egyptian scientists experiment

Kaoud decided to self-fund an experiment on the impact of feeding genetically modified food to rats and mice in a lab from the Veterinary Hygiene Department of Cairo University.

Between January and March last year, he fed nine groups of rodents different genetically modified foods such as potatoes, corn, grapes and tomatoes. Those foods comprised about 10 percent of the animals' diets, and the remaining 90 percent was conventional, non-genetically modified food.

Symptoms started appearing after four weeks into the experiment.

"I recorded the alteration of different organs, shrinkage of kidneys, change in the liver and spleen, appearance of malignant parts in the tissues, kidney failure and hemorrhages in the intestine," Kaoud said. "The brain functions were touched as well, and the rats' learning and memory abilities were seriously altered," he said.

Kaoud said he also recorded lower immune responses to the diseases in the rats that became much more sensitive to environmental pollution, especially heavy metals and dioxin. Some developed cancer.

He also observed another alarming problem. The death rate of baby rats raised by mothers on a diet of genetically modified corn increased by 35 percent, compared with the group of babies whose mothers ate natural corn, and they were considerably smaller. Half of them died after three weeks.

Mohamed Fathy, a plant pathologist at Monufiya University, is also in the process of publishing two papers related to the issue. In one of them, he fed genetically modified corn to goats and sheep, which experienced liver and kidney deficiencies - just like Kaoud's rodents.

Fathy seems confident that the new agriculture minister, Salah Youssef, will take his and Kaoud's experiments' seriously.

"The minister comes from a scientific research background, so I am sure that he will be very concerned by our findings and that he will eventually change the Agriculture Ministry's policy regarding genetically modified organisms, and block the next shipment of Monsanto genetically modified corn," Fathy said.

Alarming results

On an international level, some of the world's most renowned scientists from various independent research institutes, such as the Rowett Institute in Scotland, the Russian Academy of Sciences in Moscow and the CRIIGEN in Paris, have conducted similar genetically modified food experiments on rats, mice and other animals.

Their results corroborate Kaoud's observations: The rodents had reproductive problems, immune system issues, accelerating aging, cholesterol, organ damage and gastrointestinal problems.

Arpad Pusztai of the Rowett Research Institute in Scotland is considered one of the world's best biochemists. Between 1995 and 1998, he was in charge of leading a team of scientists to determine the effect of a Bt genetically modified potato on rat's health. The US wanted to export the potato to the UK.

Having fed groups of rats large amounts of this insecticide over a long period, Pusztai knew the rats were not sensitive to it. So he created three groups of rats: The first was fed genetically modified potatoes, the second was fed natural potatoes and the third was fed natural potatoes with the insecticide sprinkled on top.

His results were unprecedented. Pusztai discovered that the rats fed the genetically modified potato were sick with pre-cancerous cell growth in the digestive tract, smaller brain, liver and testicles, with partial atrophy of the liver and a damaged immune system. His findings showed that genetic engineering caused the damage to the rats, not the insecticide itself.

In 1998, Pusztai went public and announced the results of his experiment on TV. The next day, he was fired and his research team was dismantled. A phone call from 10 Downing Street, the house of the British prime minister, was reported to the head of the Rowett Institute a few hours before the whole research team was dismissed and their reputation ruined by the British media.

He was supposedly blamed for having disclosed partial results of his experiment before his paper was reviewed by peer scientists and published in a scientific journal.

In Egypt, Kaoud's results on force-feeding rodents with genetically modified organisms will be published in the next couple of weeks by two major scientific journals, Neurotoxicology and Ecotoxicology. The scientist is extremely worried by the conclusions of his experiment.

"Egypt needs to freeze the process of importing until additional tests have been conducted, because as it is, the product is not safe for human consumption," Kaoud says.

"Whether these scientific publications will impact further shipments depends on whether the such shipments will seek legal approval by the competent authority, namely the Ministry of Environment, or will be imported illegally," says Osama El Tayeb, a microbiology and immunology professor at the Pharmacy Faculty of 6th of October University who has also acted as Egypt's focal point for biosafety issues since 2000.

"The question is not only political but touches on public participation and the fight against corruption. The Ministry of Environment has been briefed but the public should take a stand as well," El Tayeb concludes.

This piece was originally published in Egypt Independent's weekly [print edition](#).

.....

Persoonlijke brefs van tjeerd:

Monsanto en Co.

Via een kennis werd ik door Lies Visscher uitgenodigd om een toelichting te geven over de manier waarop genetisch gemodificeerde zaden onze werkelijkheid beïnvloeden, en waarom het van belang is om hier een halt aan toe te roepen. Ik hoop van ganser harte dat mijn relaas kan bijdragen aan de bewustwording van de politiek in het algemeen, maar vooral in Nederland in het bijzonder.

Het probleem

Er zijn een aantal Chemische bedrijven, zoals Monsanto, Bayer en andere, die zich erop toegelegd hebben bestrijdingsmiddelen te produceren. Deze productie van bestrijdingsmiddelen heeft uiteindelijk geleid tot een grote afhankelijkheid van de boeren en tuinders, niet alleen waar het de bestrijding van onkruid, ziekte en insecten betreft, maar ook waar het de bemesting van het door de bestrijdingsmiddelen dode land betreft, en ook waar het betreft de door de boer te gebruiken zaden. Deze afhankelijkheid is steeds groter geworden.

Het nadeel van deze manier van landbouw is natuurlijk dat het land sterft, er is geen bodemleven meer in de aarde. Elke keer opnieuw dienen er voedingsstoffen te worden toegevoegd, kunstmest, om een volgende oogst te kunnen waarborgen. Door deze manier van landbouw worden de geteelde gewassen kwetsbaarder voor ziekten en aanvallen van insecten. Dit is trouwens met alle monocultuur een groot probleem. Hele oogsten kunnen verloren gaan door de zwakte van het gewas.

De leveranciers gebruiken argumenten om hun producten te verkopen. Zo zou de opbrengst verhoogd worden, iets wat niet het geval blijkt te zijn. Verder zou er eenzelfde gewas worden geteeld als met andere, meer vriendelijke methoden. Ook dat blijkt niet het geval te zijn, wat wordt geïllustreerd door het toenemende gebruik van biologisch en biologisch-dynamische producten in restaurants. Klaarblijkelijk is de kwaliteit van vriendelijk geteelde gewassen anders dan die van de monoculturen.

Om toch de boeren aan zich te binden hebben Monsanto en soortgelijke bedrijven (Monsanto en Co.) iets bedacht waardoor:

1. de boer zich verplicht om elke keer opnieuw zaaigoed te kopen bij Monsanto en Co.
2. de boer in zeer ruime mate gebruik dient te maken van de door Monsanto en Co. geleverde bestrijdingsmiddelen
3. de boer is aangewezen op de door Monsanto en Co. geleverde kunstmatige bemesting
4. de boer moeilijk kan overstappen naar andere teelwijzen omdat de aarde letterlijk sterft

In die opzet slaagt Monsanto en Co. door de toepassing van genetische modificatie van de gewassen. In het voorbeeld van Monsanto is het bestrijdingsmiddel "Roundup" en worden de gewassen "Roundup Ready" genoemd. Deze Roundup Ready gewassen zijn zo genetisch aangepast dat ze niet vatbaar zijn voor het bestrijdingsmiddel Roundup.

Nu blijkt uit steeds meer onderzoek dat deze genetisch gemodificeerde gewassen ongewenste bijverschijnselen hebben. Ratten blijken is de meerderheid van de gevallen ziek te worden van het eten van GGO's (Genetisch Gemodificeerde Organismen), zelfs wanneer die organismen zijn ontdaan van de schadelijke bestrijdingsmiddelen.

Het blijkt dat de planten zijn gekweekt op het bevatten van pesticiden, of door tolerantie aangaande de bestrijdingsmiddelen, of door zelf insecticiden te produceren, of beide, en kunnen daardoor worden aangemerkt als 'pesticide planten'.

In het organisme van de dieren blijken de interne bacteriën de gen die aanzet tot productie van insecticide over te nemen. Hierdoor worden de ratten ziek. Met name de

voortplantingsorganen van de dieren worden getroffen waardoor voortplanting onmogelijk wordt of afwijkende jongen produceert met weinig overlevingskans.

Nu is de hamvraag: wat gebeurt er bij de mens als de mens deze organismen tot zich neemt? En willen we dergelijke risico's nemen?

Een bijkomend probleem is dat de proefvelden met deze gemodificeerde gewassen pollen produceren die tot 50 km ver normale gewassen kunnen beïnvloeden, in de zin dat deze gewassen de genetische structuur gaan overnemen. Uiteindelijk kan dit leiden tot een wereldwijde afhankelijkheid van deze gewassen, en tot een wereldwijde sterfte van de landbouwgronden. Een recent voorbeeld is de ontdekking dat niet-toegelaten GGO tarwe genen zijn ontdekt in Oregon, honderden kilometers verwijderd van de oorspronkelijke proefvelden van Monsanto.

In mijn probleemstelling kan ik niet uitpuutend zijn. Ik beperk me daarom tot deze sumiere weergave van de problemen. Er zijn er veel meer. Ik noem nog als voorbeeld van de ingrijpende veranderingen in de sociale structuur van de samenleving de zelfmoorden in India en de gedwongen overgang tot GGO gewassen in delen van Zuid-Amerika.

Oplossingen

Wat van belang is om tot een objectieve veilige aanpak te komen zijn de volgende punten:

1. Voorlichting van het publiek omtrent de mogelijke risico's van het tot zich nemen van GGO voeding
2. Het labelen van voeding waar GGO gewassen in zijn verwerkt
3. Zoals kort geleden door de Monsanto Europe PR medewerker Brandon Mitchener is gemeld is de productie in bijna alle landen van de EC verboden. Dit verbod dient zeer goed te worden nageleefd aangezien anders de verspreiding van deze gewassen niet is te voorkomen. Ook proefvelden met GGO gewassen bij Universiteiten en onderzoekscentra dienen te worden verboden. Alleen op deze manier is verspreiding van deze gewassen te voorkomen.
4. Onderzoek zoals van de Franse onderzoekers te Caen en ook het Egyptische onderzoek van Hoessein Kaoud dient te worden herhaald en geaccepteerd door de EC. Wanneer deze onderzoeken worden gebagatelliseerd ter ondersteuning van Monsanto en Co. ontnemen we onze kinderen en kleinkinderen het recht op een menselijk bestaan.

Met name Monsanto dient te worden geweerd. Niet alleen waar het de GGO gewassen betreft (Monsanto verkoopt wereldwijd 95% van het GGO zaaigoed), maar in alle activiteiten op landbouw gebied is deze firma destructief. Het is ten slotte een chemisch bedrijf wat erop uit is om zijn bestrijdingsmiddelen te verkopen.

Ook de activiteiten van de andere bedrijven dienen zorgvuldig in kaart gebracht te worden, om te observeren dat deze bedrijven zich verbinden aan natuurbehoud en bescherming van de boeren.

Ik hoop hiermee een aanzet tot verdere bewustwording te geven. Ik ben altijd bereid om verdere toelichting te geven.

Vriendelijke groet,
Tjeerd Sloot.

-.--.-.-

Bijlage ingezonden door de NVR (Nederlandse Vrouwen Raad)

http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/docs/Juni_2008.pdf

dit document bevat een interview met mevrouw Verburg en een aantal artikelen over vrouwen die actief zijn op het platteland.. De bijdrage kan gezien worden als hun separate bijdragen.

-.-.-.-.- Bijlage ingediend door sprekers in de VN en van Anke Vervoort

<http://link.brightcove.com/services/player/bcpid1722935254001?>

[bckey=AQ~~,AAABPSuWdxE~,UHANXUUB06UZWFCoFFs5QZruHHpWrX5A&bctid=1902618657001](http://link.brightcove.com/services/player/bcpid1722935254001?bckey=AQ~~,AAABPSuWdxE~,UHANXUUB06UZWFCoFFs5QZruHHpWrX5A&bctid=1902618657001)

Statement Anke

Op 15 oktober 2012, Internationale Plattelandsvrouwendag, sprak Anke Vervoort, Nederlands Vrouwenvertegenwoordiger én directeur Vrouwen van Nu, de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties toe. Lees hieronder haar statement of [bekijk haar statement](#) (in het Engels - Anke komt na 55 minuten) zoals zij het uitsprak in New York.

Voorzitter, excellenties, dames en heren,

Zoals een op de vier vrouwen wereldwijd ben ik geboren op het platteland. In Nederland kon ik naar school. Er was voldoende voedsel en veiligheid. Ik kreeg een baan en werd onafhankelijk. En vandaag, 15 oktober op de internationale dag voor plattelandsvrouwen, sta ik voor u om u te wijzen op de kracht van vrouwen in het uitbannen van honger en armoede wereldwijd.

Maar dit gaat niet over vrouwen alleen. Dit gaat over de kracht van zeven miljard mensen die samen met de planeet zijn verworden tot één systeem. Nog nooit waren we met zoveel. De aarde wordt kleiner en de uitdagingen worden groter.

Het wordt heet waar het koel was. Nat waar het droog was. We zijn massaal overvoed of ondervoed. We slaan handen ineen of wijzen ze af en de winst van de een leidt vaak tot het verlies van de ander.

De uitdagingen worden zo groot dat we het zicht op de basis kwijt dreigen te raken. Hoe gaat het met hen waarop de wereld steunt? Hoe gaat het met de vrouwen die aan de basis staan van ons dagelijks brood?

Het recht op voedsel is een basisrecht op economisch, sociaal en cultureel terrein. De aandacht voor gender gelijkheid daarbinnen is niet alleen moreel gezien het juiste om te doen maar heeft ook enorme sociologische en economische voordelen in het bereiken van voedselzekerheid.

Vrouwen vormen bijna de helft van de arbeidskrachten in de agrarische sector. Wanneer zij de beschikking krijgen over de zelfde middelen als mannen zouden zij honger kunnen terugdringen voor 100 tot 150 miljoen mensen.

Onderzoek heeft verder vastgesteld dat de groei van het bruto binnenlands product als gevolg van agrarische ontwikkeling twee keer zo effectief is in het terugdringen van armoede dan in andere sectoren. Bovendien is aangetoond dat elke dollar die wordt besteed aan onderzoek op het gebied van agricultuur leidt tot 9 dollar extra voedsel in ontwikkelende landen.

Voedsel is een mensenrecht en miljoenen vrouwen zorgen voor ons dagelijks brood.

Daarom moeten we niet over vrouwen praten maar mét hen. Ik had contact met honderden plattelandsvrouwen en vroeg hen wat ze nodig hadden. Zeineb uit Soedan vertelde me dit:

- ‘Dag in dag uit bewerk ik het land maar het is niet van mij. Wanneer mijn man vertrekt of sterft kan ik mijn eigen voedsel niet meer verbouwen en verlies ik niet alleen mijn inkomsten maar ook elke vorm van status en invloed binnen de gemeenschap. Maak het voor mij als vrouw wettelijk mogelijk om ons land te bezitten anders zal ik nooit onafhankelijk kunnen zijn.’

- Greetje uit Nederland vertelt: ‘Als vrouw werd ik geacht voor de kinderen te zorgen en studeren was geen optie. Een vrouwenorganisatie leerde me opkomen voor mijn rechten. Ik kreeg praktisch advies en een netwerk dat me verder heeft gebracht. Ik vind het belangrijk dat vrouwen opgeleid en goed georganiseerd zijn. Je leert en groeit, bundelt krachten en krijgt een stevige plek binnen de samenleving.’

- Rosa uit Guatemala vertelt: ‘De kennis voor het verbouwen van graan op dit stuk land is sinds generaties overgedragen. Maar nu komen de regens later en soms helemaal niet en de opbrengst wordt totaal onzeker. Ik heb geen idee welk zaad, meststoffen en methoden geschikt zijn voor deze omstandigheden. Ik oogst zelfs niet meer genoeg voor mijn eigen gezin. Wie zorgt dat ik op de hoogte ben van alle ontwikkelingen?’

Voedsel is een mensenrecht en miljoenen vrouwen zorgen voor ons dagelijks brood.

Het is niet verwonderlijk dat wij vrouwen verbijsterd en teleurgesteld waren toen bleek dat de UN Commission on the Status of Women dit jaar niet met een overeenkomst werd afgesloten. Wanneer we niet samen werken aan de realisatie van vrouwenrechten wat is daarvan de impact op de ontwikkelingen wereldwijd?

Op zoek naar een antwoord sprak ik wetenschappers, politici, mensen uit het bedrijfsleven, NGO's en uiteenlopende deskundigen. Allen benadrukken dat de agenda moet worden gericht op samenwerking met plattelandsvrouwen en een juist gebruik van natuurlijke bronnen en technologie. Plus een gerichtheid op welzijn in plaats van ongebreidelde groei. Voedsel is een mensenrecht en miljoenen vrouwen zorgen voor ons dagelijks brood.

Daarom moeten we werken aan een wereld waarin de potentie van vrouwen een geïntegreerd onderdeel uitmaakt van ons dagelijks leven, werken en denken. Een wereld waarin geen 5e Wereldvrouwenconferentie nodig is om vrouwenrechten te borgen. Kan die niet eenvoudig worden vervangen door het benoemen van een vrouwenvertegenwoordiger door elke lidstaat? De volwaardige positie van vrouwen zou vanzelfsprekend moeten zijn.

Er valt niet alleen een wereld te winnen maar het is ook van levensbelang zolang eerwraak, kind huwelijken en het onthouden van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten nog altijd aan de orde van de dag zijn. In het bijzonder op het platteland.

De Nederlandse vrouwen doen een beroep op u, de regeringen, private sector en civil society, om te luisteren naar de stem van vrouwen. Wij doen een beroep op 7 miljard mensen om gehoor te geven aan de simpele vragen van vrouwen als Zeineb die de mogelijkheid moeten hebben om een cruciale bijdrage te leveren aan het oplossen van complexe mondiale vraagstukken.

Voedsel is een mensenrecht en miljoenen vrouwen zorgen voor ons dagelijks brood terwijl zij zelf honger leiden en tot de armsten ter wereld horen.

Wanneer u uw ogen sluit voor de immense mogelijkheden en de behoeften van vrouwen zal er van wereldwijde vrede en veiligheid nooit sprake kunnen zijn.

Politieke doelen vragen om politieke maatregelen. En déze verplichting rust op u.

Dank u

-.-.-.-

Artikel 21: Milieu - Hoofdinhoud

[Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden \(2008\)](#)
[Hoofdstuk 1: Grondrechten](#)

20 ➦ Artikel 21 ➦ 22

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

It shall be the concern of the authorities to keep the country habitable and to protect and improve the environment.

1.

Toelichting

De overheid moet zorgen voor de bewoonbaarheid van het land. Daarmee wordt ook bedoeld de zorg voor het water, de verdediging van het land tegen het water en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Met de zorg voor het leefmilieu worden alle maatregelen bedoeld, die in de meest ruime zin tot de milieubescherming kunnen worden gerekend.

Deze zorgplicht is vertaald in wetten, zoals de [Wet milieubeheer](#) , [Wet bodembescherming](#) , [Wet verontreiniging oppervlaktewateren](#) en de [Wet op de Ruimtelijke Ordening](#) .

2.

In eenvoudig Nederlands

De overheid probeert te zorgen dat alle inwoners van Nederland hier goed en veilig kunnen wonen. Ook probeert de overheid te zorgen voor een schoon milieu.

Uitleg

Een groot deel van ons land ligt lager dan de zee. En ook wonen we met heel veel mensen op een klein stuk land. In dit artikel staat dat de overheid ervoor moet proberen te zorgen dat we allemaal goed in dit kleine en lage land kunnen wonen. Maar je kunt dit niet van de overheid eisen.

Wat moet de overheid doen? De overheid moet zorgen voor:

- -
goede dijken, rivieren en kanalen, wegen en spoorwegen;
- -
goede steden en dorpen waar mensen goed kunnen wonen;
- -
genoeg natuur, waarin mensen in hun vrije tijd kunnen wandelen, fietsen en varen.

Doordat we met veel mensen op een klein stuk land leven kan het milieu gemakkelijk vervuilen. De overheid moet proberen ervoor te zorgen dat het milieu zo schoon mogelijk blijft. En als het kan, moet het ook steeds schoner worden.

- [Bron: De Grondwet in eenvoudig Nederlands](#)

3.

Literatuur

Wetenschappelijk

- -

Grondrechten en rechtsbescherming in Nederland, P.W.C. Akkermans, C.J. Bax, L.F.M. Verhey, 3e druk, Overige sociale grondrechten, blz. 132 t/m 134.

De Grondwet onder redactie van P.W.C. Akkermans en A.K. Koekoek, Artikel 21, blz. 346 t/m 347.

Handboek van het Nederlandse staatsrecht, Van der Pot (bewerkt door D.J. Elzinga, R. de Lange), 15e druk, Sociale grondrechten, blz 445 t/m 462.

4.

Praktijkvragen

Via de Rijksoverheid komen veel vragen over volksgezondheid, sport en huisvesting binnen, zoals:

- [Hoe ontstaat luchtvervuiling en wat doet de overheid hiertegen?](#)
- [Waar vind ik informatie over de luchtkwaliteit in mijn woonomgeving?](#)
- [Welke maatregelen zijn getroffen voor milieuvriendelijker autogebruik?](#)

Hebt u een andere vraag? Klik dan [hier](#) om deze online aan de Rijksoverheid te stellen. Of bel gratis 0800-8051.

5.

Internationale context

De [European Commission for Democracy through Law](#) van de [Raad van Europa](#) - ook bekend als de Venice Commission - onderhoudt een database die de constituties en belangrijke constitutionele jurisprudentie van een groot aantal landen via een zeer gedetailleerde systematische index toegankelijk maakt.

5.5.1 Right to the environment

Klik [hier](#) om deze systematische index te openen, ga naar de gewenste onderwerpcodes en klik op Précis voor relevante jurisprudentie of op Const. voor relevante constituties.

6.

Ontwikkeling artikel

1798

[Artikel 54: Bevordering landbouw, bloeij ledige en woeste gronden](#)

De Maatschappij beveelt, ingelijks, de meeste bevordering van den Landbouw, en deszelfs bloeij, bijzonderlijk ten aanzien der nog ledige en woeste gronden, door de gantsche Republiek.

1983

[Artikel 21: Milieu](#)

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

=

1987: [art 21](#), **1995:** [art 21](#), **1999:** [art 21](#), **2000:** [art 21](#), **2002:** [art 21](#), **2005:** [art 21](#), **2006:** [art 21](#), **2008:** [art 21](#)

.....

Bijlage geleverd door “reclaim the seeds”

Zie www.reclaimtheseeds.nl

.....

Bijlage ingediend door PGL Partners voor een gezond leefmilieu

<http://www.gezondleefmilieu.nl/>

“Gezondheid centraal in alle beleid”.

Symposium ‘Maatschappelijke signalen over Gezondheid en Milieu’

19 maart 2009

Symposium ‘Maatschappelijke signalen over Gezondheid en Milieu’

Cultuurverandering nodig om milieu- en gezondheids-problemen te voorkomen

Bij alle bestuurslagen en in alle ruimtelijke beslissingen moeten gezondheidsknelpunten meegewogen worden. Daarbij moet het preventiedenken worden verbreed, naast leefstijl moet ook de leefomgeving een prominente plaats krijgen. Dit waren de belangrijkste aanbevelingen van het symposium Signalen uit de samenleving, dat het Platform Gezondheid en Milieu en de Vereniging Partners voor een Gezond Leefmilieu afgelopen donderdag 19 maart hielden. In het symposium kwamen een breed scala van gezondheid- en milieuproblemen aan de orde die door maatschappelijke organisaties gesignaleerd waren. Burgers met milieugerelateerde gezondheidsproblemen konden hier ruimschoots van gedachten wisselen met deskundigen en beleidsmakers over oplossingen. Ook een panel van VWO leerlingen reageerde fris van de lever op de aangedragen informatie en discussiepunten.

Signalen uit de samenleving

Voorafgaand aan het symposium had het Platform Gezondheid en Milieu een brede inventarisatie gehouden onder milieuorganisaties, patiëntenorganisaties, vrouwenorganisaties en wetenschapswinkels over welke gezondheids- en milieuproblemen men signaleerde. De resultaten daarvan, aangevuld met bijdragen van deskundigen en gespecialiseerde organisaties, zijn eind februari gepubliceerd op de website van het Platform. Deelnemers aan het symposium kregen het rapport van tevoren toegestuurd. Onder de gesignaleerde problemen bevinden zich niet alleen nieuwe risico's zoals nanotechnologie, maar ook nog niet erkende ziektebeelden zoals overgevoeligheid voor elektromagnetische velden, en problemen die samenhangen met voortschrijdend inzicht, zoals risico's van genetisch gemodificeerd voedsel en vitamine K tekort in het ongeboren kind. Sommige gezondheidsproblemen hangen samen met toegenomen gebruik, bijvoorbeeld geurstoffen en vuurwerk; andere zijn helemaal niet nieuw maar worden genegeerd omdat de wet niet overtreden wordt. Vraagtekens worden

geplaatst bij de kwaliteit van de emissiecijfers en de wetenschappelijke rapporten waarop de overheid haar beleid baseert. Pogingen om die aan te vechten stuiten vaak op een muur van onwil, gevestigde belangen en een doofpotcultuur. Een instelling voor onafhankelijke arbitrage of toezicht op de kwaliteit van overheidsrapporten ontbreekt.

Jeugdpanel

Leerlingen van de Democratische School in Soest roerden zich stevig in de discussie. Waarom zouden genetisch gemodificeerde planten wezenlijk verschillen van traditioneel veredelde gewassen? En leden de mensen met overgevoeligheidssyndromen niet aan ingebeelde ziekten? De praktijkgevallen van huisarts Liesbeth Adriaansens maakten wel indruk. Zij gebruikt in haar praktijk een field analyser. Met behulp van dat apparaat kan zij laten zien dat het gebruik van een headset al een hoop verschil kan maken. Ook zijn er verschillen tussen de verschillende merken toestellen. Suggestie van de jeugd: plaats op mobieltjes, net zoals op pakjes sigaretten, een waarschuwing. Na de pauze stalen de leerlingen de show door hun kennis van gezondheid en milieu te demonstreren in een door dagvoorzitter Hans Böhm geleide quiz. Zij bleken door de bank genomen allen behoorlijk goed op de hoogte en eindigden dan ook gelijk.

Anders kijken, anders meten

Goed meten is een probleem, dat werd geïllustreerd door de Vereniging Houd Zijpe Leefbaar. Naar aanleiding van vragen en klachten van bewoners in de Bollenstreek over pesticiden in de lucht deed TNO onderzoek. Maar in het eindrapport werden de resultaten van in het hele land gemeten waarden gemiddeld, zodat de zeer hoge waarden in de bloembollengebieden onder de tafel verdwenen. Geld om het gehalte bestrijdingsmiddelen in het lichaam van de bewoners te meten, kon niet gevonden worden. Uit de zaal komt een woord van hoop: waterschappen laten tegenwoordig urine van bewoners analyseren op zware metalen en medicijnresten in verband met de werking van de waterzuiveringsinstallaties. Misschien valt er langs die weg iets te bereiken?

--.--

Voeding uit plastic verpakkingen is dodelijk voor de hersenen van de website PGL

Voeding uit plastic verpakkingen is mogelijk dodelijk voor de hersenen en de oorzaak van ernstige psychische problemen.

Canadese onderzoekers ontdekten dat Bisphenol A (BPA), de chemische stof die gebruikt wordt voor plastic flesjes en andere verpakkingen mogelijk de oorzaak is voor het beschadigen van talloze hersenfuncties zoals leren en geheugen.

Ze ontdekten ook dat het de oorzaak kan zijn voor Alzheimer, schizofrenie en depressie. BPA wordt over de gehele wereld gebruikt voor plastic water flesjes (Spa Rood en Bar le Duc etcetera), baby voeding flesjes, baby fopspenen, broodtrommels en tandenborstels. In hun studie ontdekten onderzoekers van de **University of Guelph** dat BPA mogelijk wordt opgenomen door vast of vloeibaar voedsel die in de plastic verpakkingen verpakt is. Wanneer het voedsel vervolgens wordt geconsumeerd, stellen ze, komt de chemische stof in het lichaam. Volgens onderzoeker Neil MacLusky zorgen deze minuscule dosissen ervoor dat de formatie van synapses in gebieden van de hersenen die gelinkt zijn aan leren ernstig beschadigd wordt. Als onderdeel van hun studie voede de onderzoekers Afrikaanse groene apen op het **St. Kitts eiland** gedurende 1 maand met voedsel die zeer lage concentraties BPA bevatte. Na die periode ontdekten ze dat de chemische stof de synapses van de hersenen had vertraagd. MacLusky stelt dat het proces was gelinkt aan het hormoon oestrogeen.

“Oestrogeen vergroot het tempo waarop sommige typen synapsen worden gevormd en is vitaal voor het behouden van een normale neurologische structuur in regio’s van de hersenen die leren, geheugen en gemoedstoestand besturen” zegt hij in een TV interview

Wanneer de apen BPA in hun systeem hadden, zegt hij, dan zorgde het voor een ernstige verstoring van het proces, welke effect had op hun vermogen om te herinneren.

Bron: **Environment News Service**

En laten we onze oceanen niet vergeten die inmiddels zo ernstig vervuild zijn met plastic dat je in sommige gebieden nergens meer kunt kijken zonder een plastic flesje te zien drijven. De kleine vissen eten de minuscule afgebroken plastic deeltjes en daarmee de grotere vissen die weer worden gevangen en op ons bord belanden.

Bisphenol A (BPA) in plastic

Bisfenol A zit ongeveer overal in. Van verpakkingsmateriaal tot tandvullingen, van cd's tot huisstof. Het vergroot de kans op suikerziekte en hartziekte. Hoe serieus moeten we dit nemen?

Luister naar de uitzending van radio1

Weer mooi voorbeeld van hoe de EU autoriteiten met onze gezondheid omgaat. Lijkt een herhaling te worden van het transvetzuren verhaal. Amerika grijpt in maar EU laat de zaak aan de industriefriendjes over ten koste van de burger. Fructose-siroop jaagt diabetes en hart- en vaatziekten aan, transvetzuren idem en nu ook plastic. En we zadelen de komende generatie ermee op.

Bijlage ingediend door Kees Bastmeier over de kortetermijnvisie van politiek economie en media... het belang van gemeenschappelijke visievorming...wat is het gevolg voor de mensheid een voorbeeld

<http://www.youtube.com/watch?v=HTyP4f2aaHs>

Economische en bancaire systemen zijn helemaal losgeslagen van onze natuurlijke basis, we moeten het doen met wat de aarde kan leveren.

Neem niet meer weg van de natuur dan je nodig hebt om te leven'

Datum bericht: 29 mei 2013 Website RU

De jaarlijkse Westhoff-lezing wordt vandaag uitgesproken door Kees Bastmeijer. Hij onderzoekt in zijn lezing alternatieven voor de detaildiscussie waarin het Nederlandse natuurdebat is verzand.

Bastmeijer gelooft niet dat een nieuwe Natuurwet de teloorgang van de Nederlandse natuur zal stoppen. Er zijn al veel regels, en die helpen ook niet. Het is wellicht beter om terug te grijpen op de wijsheid van volkeren die in en niet naast de natuur leven, zoals de Inuk op Groenland. Traditionele inuit hebben voor de regulering van de visvangst geen wetboeken nodig, zegt Bastmeijer. 'Ze hebben maar één leefregel die je 'ethisch' zou kunnen noemen: neem niet meer weg dan je nodig hebt om te leven binnen de draagkracht van de natuur.'

Natuurlijk heeft de komst van de handel en de geldeconomie die praktijk voor veel natuurliefhebbers al lang veranderd. Er wordt meer gevangen dan opgegeten en bewaard kon worden, die extra vangsten leveren geld op. Milieu en natuur krijgen daar steeds meer last van.

Verder voert Bastmeijer de individualisering bij westerse volken aan om het verschil in omgang met de natuurlijke bronnen te verklaren. 'Bij de inuit staat het individu ook ten dienste van de gemeenschap. Eigendom was niet exclusief en absoluut. Vergelijk dat met Nederland, waar bestaande activiteiten en persoonlijke eigendommen heilig worden verklaard, ook als ze natuur vernietigen of tot vervuiling leidt.'

'De natuur is zogenaamd beschermd,' zei Bastmeijer vandaag in Trouw. 'Maar tegen ambities van burgers en bedrijven om activiteiten te ondernemen zegt de overheid bijna altijd 'ja' met wat voorwaarden om de schade wat te beperken. 'Nee' zullen bedrijven niet vaak horen.'

De huidige wetgevingsdiscussie lijkt vooral te gaan over hoe de maatschappij zo min mogelijk last heeft van strenge Europese natuurbeschermingsregels, die zijn opgesteld omdat het zo bar slecht gaat met de natuur.

Bastmeijer pleit in de Westhofflezing voor een omslag. Staatssecretaris Sharon Dijkema - die werkt aan de nieuwe Natuurwet - moet in zijn ogen een visie ontwikkelen die even ambitieus is als het Deltaplan. 'Die herbouw kan op korte termijn een beperking van de individuele vrijheid van burgers betekenen, maar neemt op de langere termijn veel knel weg. Kijk eens kritisch naar hoe wij met eigendomsrechten in relatie tot natuur omgaan. Waarborg dat kinderen weer natuurexperiences kunnen hebben en op school kennis krijgen van de natuur. Daarmee neemt de kans toe dat zij in de toekomst de natuur een betere plek in onze maatschappij geven.'

Victor Westhoff was een van de grondleggers van de moderne ecologie. Hij had al vroeg oog voor het natuurbelang van cultuurelementen in het landschap. De Radboud Universiteit eert zijn nalatenschap met [de jaarlijkse Westhofflezing](#).

Bastmeijer vervangt Ed Nijpels die aanvankelijk was geprogrammeerd, maar door omstandigheden verhinderd is.

Foto: Victor Westhoff (links)

Pablo Tittonell sprak op 23 mei

Bijlage ingediend door "Happy news" website

<http://www.happynews.nl/2013/05/15/alleen-duurzame-landbouw-kan-wereldvoedselprobleem-oplossen/>

Alleen duurzame landbouw kan wereldvoedselprobleem oplossen

wo, mei 15, 2013

Politiek en Samenleving, Wetenschap en Natuur

De conventionele wijze van landbouw en veeteelt is niet in staat de wereldbevolking te voeden. Zij is niet duurzaam, vervuult het milieu, is verantwoordelijk voor verlies aan biodiversiteit en heeft een schadelijke invloed op de gezondheid van de mens, aldus de Wageningse hoogleraar Pablo Tittonell.

Pablo Tittonell benadrukt in zijn inaugurele rede “*Farming Systems Ecology. Towards ecological intensification of world agriculture*” dat het probleem van de honger in de wereld vooral zit in de distributie daarvan.

Locatie

Hij constateert onder meer dat wereldwijd gezien de voedselproductie niet dáár plaats vindt waar die het meest nodig is. Verhoging van de voedselproductie in het rijke Westen heeft weinig zin. Dat is niet duurzaam en niet efficiënt, aldus Tittonell.

Ecologische intensivering van de agrarische productie moet volgens prof. Tittonell vooral plaatsvinden in het Zuiden, de **ontwikkelingslanden**, waar kleine boeren nog altijd verantwoordelijk zijn voor de helft van de wereldvoedselproductie. Het ontwikkelde Noorden moet juist haar landbouw en veeteelt ‘extensiveren’, waarbij zij minder beslag legt op schaarse hulpbronnen, zoals fossiele brandstoffen, en toch de **voedselzekerheid** niet in gevaar brengt, zegt hij.

Voor 2050 becijfert prof. Tittonell op wereldschaal een groei van 70 procent in de vraag naar voedsel. De conventionele agrarische productie is naar zijn stellige overtuiging niet in staat die groei op te vangen. Niet alleen de groei in het gebruik van stikstofhoudende kunstmest bereikt zo langzamerhand de grens. Het beslag op fossiele energie vindt hij helemaal ontmoedigend. Tittonell berekent dat met het voeden van negen miljard mensen alleen met conventionele agrarische productie de wereldoliereserves in ongeveer twaalf jaar geheel zijn uitgeput.

Consumptiepatroon

“Nu al subsidieert de samenleving de agrarische sector voor de aanschaf van kunstmest,

pesticiden en brandstof. Vervolgens moet diezelfde samenleving de schadelijke gevolgen daarvan ook nog eens opvangen. Daar staat tegenover dat het consumptiepatroon in de westerse wereld, gebaseerd op dierlijk eiwit- en energierijk voedsel leidt tot veel overgewicht. Op wereldschaal weegt obesitas op tegenover honger, stelt Tittonell vast. Het leidt ook tot verspilling van voedsel. Dertig tot vijftig procent van het geproduceerde voedsel **bereikt nooit de menselijke maag**, zegt de hoogleraar.

Verouderd model

De maatstaf voor duurzaamheid van de conventionele landbouw en veeteelt heeft zich in de loop der tijd verengd tot de uitstoot van CO₂. “Dat vind ik zorgwekkend”, zegt Tittonell: “Het verklaart waarom we de plofkip duurzaam noemen. De CO₂-uitstoot zegt evenwel niets over het dierenwelzijn, de afhankelijkheid van antibiotica, de werkomstandigheden van de pluimveehouders, hun schuldpositie, of de kwaliteit van het kippenvlees. Overigens staat de uitstoot van de pluimveehouderij maar voor 1 procent van de totale Nederlandse uitstoot van CO₂. Dus als je CO₂ serieus wilt aanpakken, begin dan niet bij de pluimveehouderij”.

Om al die redenen noemt prof. Tittonell het overheersende model van de conventionele agrarische productie verouderd en meent hij dat we alternatieven nodig hebben.

Duurzame landbouw

Hoe aantrekkelijk ook – want zij heeft niet de bezwaren van de conventionele productie – de huidige traditionele wijze van productie door kleine boeren in ontwikkelingslanden zal de groeiende stedelijke bevolking niet kunnen voeden, zegt Pablo Tittonell. Intensivering is dus dringend nodig, maar de vraag is op welke manier? Er is voldoende speelruimte om de wereldvoedselproductie te verhogen en dat tegelijkertijd duurzaam te doen met, wat hij noemt, ecologische intensivering. Daarbij moet de landbouw en veeteelt intensief en op slimme wijze gebruik maken van de natuurlijke functies die het ecosysteem maar ook het landschap biedt. Dat vereist een systeembenadering waarbij niet langer de productie van het individuele dier of akker de enige maatstaf is. “We moeten ‘outside the box’ denken”, zegt Tittonell, en meer factoren in de beschouwing betrekken, die als kosten of juist als inkomsten gelden.

Maatschappelijke aandacht en publieke investeringen

In 2012 bleek uit studies dat de gemiddelde opbrengst van conventionele landbouw twintig procent hoger is dan de biologische. Voor Tittonell is nog het meest opvallende dat de kloof tussen enerzijds de investeringen in onderzoek en ontwikkeling van technologie en kennis ten behoeve van de conventionele en anderzijds die voor de biologische landbouw veel groter is, wellicht 90 tot 95 procent. De Nederlandse overheid investeerde in de afgelopen tien jaar tien procent van het publieke onderzoeksgeld in de agrarische sector in de biologische landbouw en veeteelt, maar met de recente aandacht voor investeren in topsectoren is dat beleid stopgezet.

Aldus beschouwd vindt Tittonell het verbazingwekkend dat het verschil in opbrengst (‘yield gap’) tussen conventionele en biologische landbouw ‘maar twintig procent’ is. De meeste innovaties in kennis en technologie voor de biologische landbouw komen van de boeren zelf.

Prof. Tittonell pleit in dat verband voor meer maatschappelijke aandacht en voor publieke investeringen in de biologische of ecologisch intensieve landbouw. Investerings in onderzoek zullen snel hun vruchten afwerpen, verwacht hij. Daarbij zal dankbaar gebruik kunnen worden gemaakt van de grote kennis die in de loop der jaren in Wageningen is

opgebouwd op het gebied van productie- en systeemecologie, alsmede de multidisciplinaire aanpak waar Wageningen sterk in is.

28

Gerelateerde berichten:

1. [Biologische landbouw kan het wereldvoedselprobleem oplossen](#)
2. [Biologische landbouw beter bestand tegen extreme droogte](#)
3. [Sterke groei biologische voeding](#)
4. [Biologische landbouw groeit wereldwijd sterk](#)
5. [Afrika ziet kansen voor biologische landbouw](#)

[bewustzijn](#), [biodiversiteit](#), [duurzame landbouw](#), [landbouw](#), [milieu](#), [ontwikkelingslanden](#), [voedselzekerheid](#)

